

ПРИКАЗ
26.11.2024

БОЕРЫК
№ 575-П

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәре, Ленин урамы 59 нчы йорт адресы буенча эзләп табылган «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел мәдәни мирас объектын, Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты сыйфатында, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкаръләре) бердәм дәүләт реестрына кертү, мәдәни мирас объектның сак предметын билгеләү, чикләрен раслау турында

2002 нче елның 25 нче июнендә гамәлгә кергән 73-ФЗ номерлы «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкаръләр) турында»гы Федераль законы, 2005 нче елның 1 нче апрелендә гамәлгә кергән 60-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында»гы Татарстан Республикасы Законы, дәүләт тарихи-мәдәни экспертизасының 2024 елның 27 нче августына караган уңай бәяләмәсенә нигезләнеп боерам:

1. Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәре, Ленин урамы 59 нчы йорт адресы буенча эзләп табылган «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел мәдәни мирас объектын, Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт

адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел (объект төре - һәйкәл) төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты сыйфатында, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкаръләре) бердәм дәүләт реестрына кертергә.

2. Әлеге боерыкка караган 1 нче кушмта нигезендә, Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты территориясенә чикләрен расларга.

3. Әлеге боерыкка караган 2 нче кушмта нигезендә, Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объектынның сак предметын расларга.

4. Мәдәни мирас объектларын һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеген исәпкә алу бүлегенә, күрсәтелгән мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында белешмәләренә, күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына һәм Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкаръләренә) бердәм дәүләт реестрына кертүне тәэмин итәргә.

5. Боерыкның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

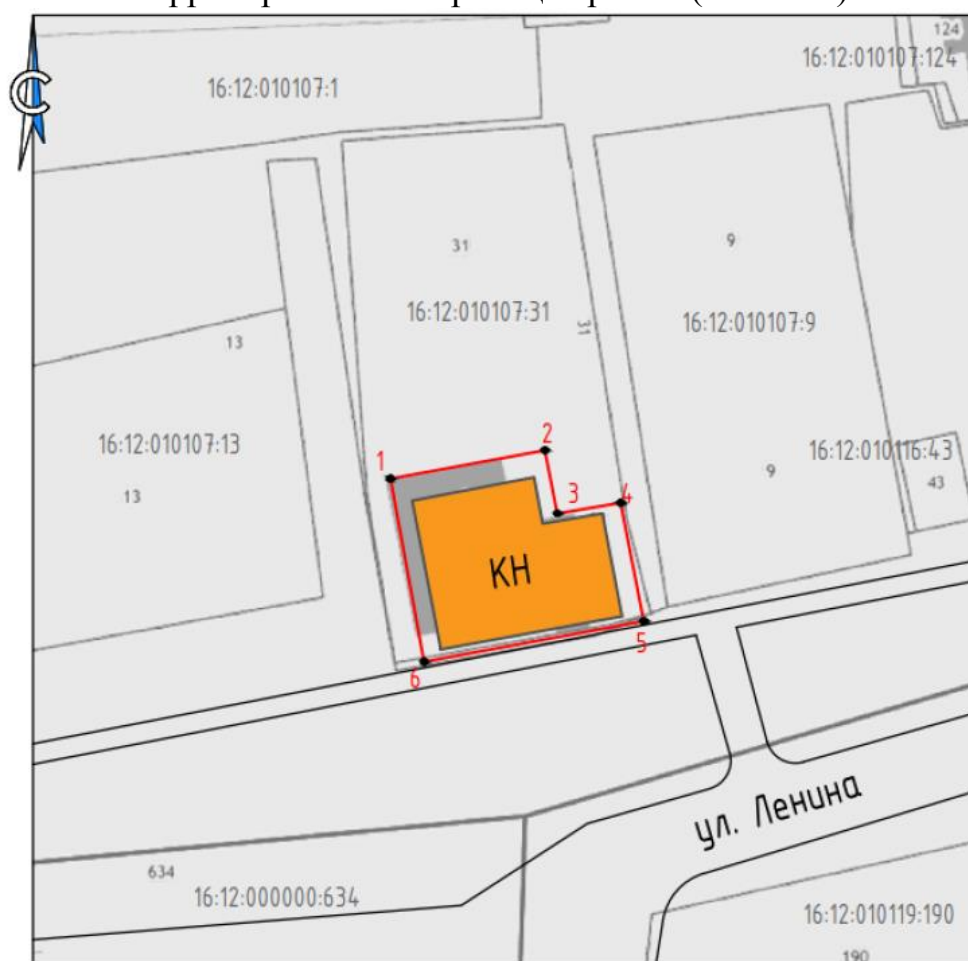
Рәис

И.Н. Гуцин

Татарстан Республикасы Мәдәни мирас
объектларын саклау комитетының
2024 елның 26 нчы ноябрәндәге
575-П номерлы боерыгына
караган 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы
поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның
сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты
территориясенең чикләре

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы
поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның
сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты
территориясе чикләренең картасы (схемасы)

Масштабы 1:1000

Шартлы билгеләр:

	- мәдәни мирас объекты территориясе чиге
	- мәдәни мирас объекты
	- мәдәни мирас объекты территориясе чикләренең характерлы ноктасы
	- БДКМР белешмәләре буенча җир кишәрлеге чикләре
16:2:010107:31	- җир кишәрлегенең кадастр номеры

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты территориясе чикләренә текст тасвирламасы

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты территориясе чикләре түбәндәге урыннардан уза:

Чикнең узу урыны		Чикнең узу урынының тасвирламасы
ноктдан	ноктага кадәр	
1	2	кадастр номеры 16:12:010107:31 булган жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан 1 нче ноктадан, көнчыгыш юнәлештә бинаның фундаментына параллель рәвештә 15,07 метр ераклыктагы 2 нче ноктага кадәр;
2	3	кадастр номеры 16:12:010107:31 булган жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан 2 нче ноктадан, көньяк юнәлештә 5,94 метр ераклыктагы 3 нче ноктага кадәр;
3	4	кадастр номеры 16:12:010107:31 булган жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан 3 нче ноктадан көнчыгыш юнәлештә, 6,26 метр ераклыктагы 4 нче ноктага кадәр;
4	5	кадастр номеры 16:12:010107: 31 булган жир кишәрлеге чигендә урнашкан 4 нче ноктадан көньяк юнәлештә, бина фундаментына параллель рәвештә, 12,23 метр ераклыктагы 5 нче ноктага кадәр;
5	6	5 нче ноктадан кадастр номеры 16:12:010107:31 булган жир кишәрлеге чиге буйлап, көнбатыш юнәлештә, 21,06 метр ераклыктагы 6 нчы ноктага кадәр;
6	1	6 нчы ноктадан төньяк юнәлештә, 17,75 метр ераклыктагы 1 нче ноктага кадәр.

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объекты территориясе чикләренәң характерлы нокталар таблицасы

№	Жирле координаталар системасында характерлы нокталарның координаталары (ЖКС-16)	
	X	Y
1.	538471.67	1372683.33
2.	538474.93	1372698.04
3.	538469.09	1372699.14
4.	538470.24	1372705.29
5.	538458.07	1372707.21
6.	538454.21	1372686.51
1.	538471.67	1372683.33

Татарстан Республикасы
Мәдәни мирас
объектларын саклау
комитетының 2024 елның
26 нчы ноябрәндәге 575-П
номерлы боерыгына
караган 2 нче кушымта

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объектының
сак предмети*

1. Бинаның урнашу урыны: Ленин урамындагы төзелешләр рәтендә.
2. Ленин урамы белән булган күренешләр һәм визуаль элементлар.
3. План буенча Г-образлы бинаның күләм-киңлек композициясе биек цоколь катлы бер катлы.
4. Түбә: конструкция, конфигурация, түбә ябу материалы (тимер); бинаның тимераяк буенча Биеклек билгеләре.
5. Фасадларның композициясе һәм архитектур-сәнгати бизәлеше.
  - 5.1. Ленин урамына караган Көнъяк фасадның композицион чишелеше: тәрәзә уемнарының урнашуы, формасы, зурлыгы; тәбәнәк цоколь; ике рәт дентикуллы киң кат ара пояс; тәрәзә төбәндәге кәрниз; антаблемент: дентикуллы киң шәһәрчек Фриз, баскычлы түбәле кәрниз; турыпочмаклы һәм түгәрәк калаклар белән ныгытылган филенкалы куышлар, поребриклар, бегунецлар, киштәләр, валиклар; баскычлы профильле жәяле сандриклы профильле йөзлекләр.
  - 5.2. көнбатыш фасадның композицион чишелеше: тәрәзә уемнарының урнашуы, формасы, үлчәме; тәбәнәк цоколь; тәрәзә төбәндәге кәрниз; антаблемент: дентикуллы киң шәһәрчек Фриз, баскычлы түбә кәрниз; турыпочмаклы һәм түгәрәк филенкалы куышлы калаклар, поребриклар, йөгәрүчеләр, киштәләр, киштәләр белән ныгытылган; шома төньяк-көнбатыш почмагының калак сөяге; баскычлы профильле жәяле сандриклы профильле йөзлекләр.
  - 5.3. Төньяк фасадның композицион чишелеше: тәрәзә уемнарының урнашуы, формасы, үлчәме; тәбәнәк цоколь; антаблемент, декорсыз фриз; өстендә баскычлы каш белән жәяле төгәлләнгән ишек уемы.
  - 5.4. Көнчыгыш фасадның композицион чишелеше: тәбәнәк цоколь; антаблемент: дентикуллы киң шәһәрчек Фриз, баскычлы түбә кәрниз; шома калаклар; поребриклы калаклар, йөгәрешчеләр; киштәләр, валиклар белән беркетү.
6. Тәрәзә һәм ишек уемнарының архитектур-сәнгати бизәлеше: тәрәзә уемнарының декоратив бизәлешенә урнашу урыны, саны, формасы, үлчәме, тышкы күренеше, Төньяк фасадның ишек уемы, Көнъяк фасадның ишек уемы.

7. Фасад өслегенең бизәлеше материалы һәм характеры: соңыннан штукатурлап һәм буяп, эре руст белән эшкәртеп, кирпечтән салу, тәрәзә уемнарын бизәү элементлары, көрәкләр һәм кат ара пояс ак төстә күрсәтелгән.

8. Капиталь диварларның конструкциясе һәм материалы (кирпеч).

* Сак предметы комплексы фәнни тикшеренүләр һәм реставрация эшләре үткәру барышында үзгәртелергә мөмкин.

Татарстан Республикасы, Балтач муниципаль районы, Балтач шәһәр тибындагы поселогы, Ленин урамы 51 нче йорт адресы буенча урнашкан «Мортаза байның сәүдә йорты бинасы», 1914 ел төбәк өчен әһәмиятле мәдәни мирас объектынның сак предмети таблицасы

№	Сак предмети	Төп элементларны фотофиксацияләү/график материаллар
1.	Бинаның урнашу урыны: Ленин урамындагы төзелешләр рәтендә.	 <p>Шартлы билгеләр: - каралучы бина 1 нче рәсем. Бинаның урнашу урыны</p>
2.	Ленин урамы белән булган күренешләр һәм визуаль элементлар.	 <p>2 нче рәсем. Ленин урамы белән визуаль элементлар</p>

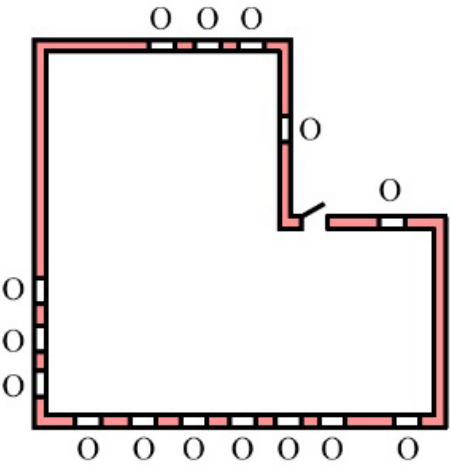
3 нче рәсем. Ленин урамы буенча көнъяк-көнбатыштан барганда бинага күренеш (1 нче нокта)

4 нче рәсем. Ленин урамы буенча көнъяк-көнбатыштан хәрәкәт иткәндә көнъяк һәм көнбатыш фасадларга күренеш (2 нче нокта)

5 нче рәсем. Ленин урамы буенча көнъяктан хәрәкәт иткәндә көнъяк фасад күренеше (3 нче нокта)

		 <p data-bbox="815 607 1469 719">6 нчы рәсем. Ленин урамы буенча көньяк-көнчыгыштан хәрәкәт иткәндә көньяк фасад күренеше (4 нче нокта)</p>
3.	<p data-bbox="260 763 727 869">План буенча Г-образлы бинаның күләм-киңлек композициясе биек цоколь катлы бер катлы.</p>	 <p data-bbox="778 1211 1449 1294">7 нче рәсем. Көнъяк-көнбатыштан Ленин урамы буенча гомуми күренеш</p> <p data-bbox="890 1787 1337 1832">8 нче рәсем. 1 нче кат күренеше</p>

4.	Түбә: конструкция, конфигурация, түбә ябу материалы (тимер); бинаның тимераяк буенча Биеклек билгеләре.	 <p data-bbox="766 604 1460 638">9 нчы рәсем. Төнъяк ишегалды фасады күренеше</p>
5.	Фасадларның композициясе һәм архитектур-сәнгати бизәлеше.	
5.1.	Ленин урамына караган Көнъяк фасадның композицион чишелеше: тәрәзә уемнарының урнашуы, формасы, зурлыгы; тәбәнәк цоколь; ике рәт дентикуллы киң кат ара пояс; тәрәзә төбәндәге кәрниз; антаблемент: дентикуллы киң шәһәрчек Фриз, баскычлы түбәле кәрниз; турыпочмаклы һәм түгәрәк калаклар белән ныгытылган филенкалы куышлар, поребриклар, бегунецлар, киштәләр, валиклар; баскычлы профильле жәяле сандриклы профильле йөзлекләр.	 <p data-bbox="845 1288 1380 1321">10нчы рәсем. Көнъяк фасад күренеше</p> <p data-bbox="917 1803 1308 1836">11 нче рәсем. Антаблемент</p>

12 нче рәсем. Ике рәт дентикуллы киң кат ара пояс

13 нче рәсем. Тәрәзә төбөндәге кәрниз

14 нче рәсем. Тәбәнәк цоколь

		 <p data-bbox="839 595 1390 667">15 нче рәсем. Декорлы калаклар белән фасадларны ныгыту</p> <p data-bbox="810 1099 1417 1171">16 нчы рәсем. Поребриклы һәм филенкалы түгәрәк куышлы почмак калак сөяге</p>
5.2.	<p data-bbox="260 1216 735 1727">көнбатыш фасадның композицион чишелеше: тәрәзә уемнарының урнашуы, формасы, үлчәме; тәбәнәк цоколь; тәрәзә төбөндәге кәрниз; антаблемент: дентикуллы киң шәһәрчек Фриз, баскычлы түбә кәрниз; турыпочмаклы һәм түгәрәк филенкалы куышлы калаклар, поребриклар, йөгерүчеләр, киштәләр, киштәләр белән ныгытылган; шома төньяк-көнбатыш почмагының калак сөяге; баскычлы профильле жәяле сандриклы профильле йөзлекләр.</p>	 <p data-bbox="826 1659 1401 1693">17 нче рәсем. Көнбатыш фасад күренеше</p>

		 <p data-bbox="762 607 1465 683">18 нче рәсем. Көнъяк һәм Көнбатыш фасадларның гомуми күренеше</p>
5.3.	<p data-bbox="260 696 735 947">Төнъяк фасадның композицион чишелеше: тәрәзә уемнарының урнашуы, формасы, үлчәме; тәбәнәк цоколь; антаблемент, декорсыз фриз; өстендә баскычлы каш белән жәяле төгәлләнгән ишек уемы.</p>	 <p data-bbox="762 1158 1465 1193">19 нчы рәсем. Төнъяк ишегалды фасады күренеше</p>
5.4.	<p data-bbox="260 1247 735 1541">Көнчыгыш фасадның композицион чишелеше: тәбәнәк цоколь; антаблемент: дентикуллы киң шәһәрчек Фриз, баскычлы түбә кәрниз; шома калаклар; поребриклы калаклар, йөгәрешчеләр; киштәләр, валиклар белән беркетү.</p>	 <p data-bbox="762 1711 1465 1747">20 нче рәсем. Көнчыгыш фасад күренеше</p>

21нче рәсем. Көнчыгыш фасад күренеше

22 нче рәсем. Төнъяк-көнчыгыш почмак көрәге

6. Тәрәзә һәм ишек уемнарының архитектур-сәнгатти бизәлеше: тәрәзә уемнарының декоратив бизәлешенә урнашу урыны, саны, формасы, үлчәме, тышкы күренеше, Төньяк фасадның ишек уемы, Көнъяк фасадның ишек уемы.

23 нче рәсем. Жәяле тәмамлау тәрәзәләре

24 нче рәсем. Төньяк фасадның ишек уемы

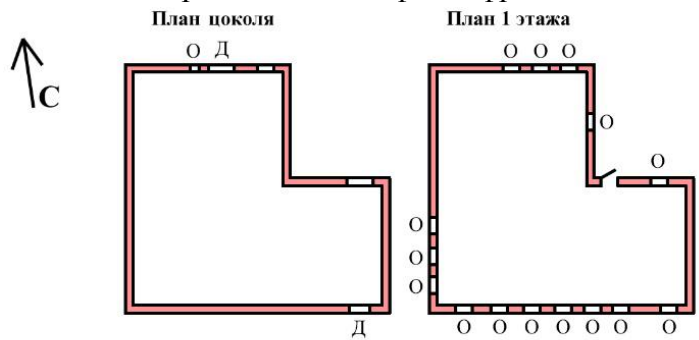

		 <p data-bbox="810 1104 1415 1137">25нче рәсем. Көнъяк фасадның ишек уемы</p>
7.	<p data-bbox="260 1180 727 1469">Фасад өслегенең бизәлеше материалы һәм характеры: соңыннан штукатурлап һәм буяп, эре руст белән эшкәртеп, кирпичтән салу, тәрәзә уемнарын бизәү элементлары, көрәкләр һәм кат ара пояс ак төстә күрсәтелгән.</p>	 <p data-bbox="810 1635 1415 1668">26 нчы рәсем. Көнбатыш фасад фрагменты</p>

8. Капиталь диварларның конструкциясе һәм материалы (кирпеч).

27 нче рәсем. Көнъяк фасад фрагменты

Условные обозначения:

— конструкция, материал стен 1914 г.

О, Д - оконные и дверные проемы, подлежащие сохранению

28 нче рәсем. Конструктив схема